

KÖNYVSZEMLE

MOLOTOV: A Japán—német trockista ügynökök kártevésének, diverziójának és kémkedésének tanulságai. Szikra, Budapest 1950. 84 oldal.

A könyv V. M. Molotovnak a SzK(b)P Központi Bizottságának 1937 február 28-i teljes ülésén mondott beszámolóját tartalmazza.

Annak ellenére, hogy a szovjét ipar 1936-ban és a megelőző években is minden téren túlteljesítette feladatait, a szovjét vezetők figyelmét nem kerülték el azok a kártevésből, diverzióból és kémkedésből eredő következmények, amelyeket a japán-német trockista ügynökök az iparban és népgazdaságban elkövettek. A trockista és külföldi kémügynökség nagy jelentőséget tulajdonított a nehéziparban, valamint a vasúti közlekedésben elkövetett kártevéseknek és diverzióknak. Az ellenség azokon a pontokon igyekezett a Szovjetuniót sebezni, amelyek a népgazdaság és a honvédelem számára a legfontosabbak és legérzékenyebbek.

Már eddig is többszáz pártkönyvvel rendelkező gazdasági vezetőt, valamint „pártfonkivüli” mérnököt és technikust lepleztek le, akik felelős állásokat töltöttek be és több éven át végeztek bűnös, kártevő munkát. Ezek a pusztítások azonban csak előkészület, erőpróba voltak ahhoz, hogy a jövőben még nagyobb és veszélyesebb csapásokat mérjenek az országra. A főcsapásokat a japán-német trockista ügynökök a háború kezdetére készítették elő, állapítja meg Molotov.

A kártevőknek és terhelő vallomásaiknak szemelvénytérő bemutatása után, Molotov újra rámutat arra, hogy a most leplezett kártevés sajátságosága abban rejlik, hogy benne pártkönyvvel rendelkező emberek játszottak aktív szerepet, akik a szovjethatalom lelkes híveinek tették magukat. Beférkőztek vezető állásokba és pártszervezetekbe, azért, hogy megkönnyítsék maguknak a bűnös aknamunkát.

A trockista és külföldi ügynökség aknamunkájából levont tanulságok alapján, az ellenük vívott harc főfeladatait három pontban összegezi és fejti ki Molotov, ezek: a kádernevelés, a dolgozók kiválogatása és a vezetés módszerei.

A LIPCSEI PER. Dimitrov okiratai, levelei és feljegyzései. Szikra, Budapest 1950. 224 oldal.

Ez az okiratgyűjtemény a moszkvai Idegennyelvű Irodalmi Kiadó 1944-es magyar nyelvű kiadásának alapján készült, kivéve a II. és III. részt, melyet teljes egészében a berlini JHW Dietz-kiadó 1946-os német nyelvű kiadásából vettünk át.

Bár a perre vonatkozó számos irat hiányzik, a meglévő iratok mégis teljes képet nyújtanak arról a harcról, melyet Dimitrov a német birodalmi gyűlés („Reichstag”) épületének felgyújtása tárgyában indított per folyamán vívott és anélkül letépte az álarcot a fasiszta gyűjtogatókról, győzelmet aratva a Hitler-klikk fölött. Ez a per „Lipcei Per” néven került be a történelembe.

A gyűjtemény Georgi Dimitrovnak a bíróság előtt mondott beszédeit, az ügyvédekhez, vizsgálati hatóságokhoz és a bírósághoz, valamint rokonaihoz és barátaihoz írt leveleit tartalmazza, továbbá néhány cikket és interjút a börtönből való kiszabadulását követő napokból. Dimitrov gyűjtötte a német hatóságoktól kapott fontosabb okiratokat, hogy azokat a tárgyaláson folytatott harcban felhasználhassa. Azokról a levelekről és okiratokról pedig, amelyeket maga fogalmazott, másolatot készített. Mikor a börtönből szabadon engedték, a fasiszta hatóságok abbéli törekvésükben, hogy őt, amilyen gyorsan csak lehet, Németországból eltávolítsák, annyira fejvesztetten és sietősen intézkedtek, hogy podgyászának átkutatását emulasztották. Ilymódon Dimitrovnak sikerült összes fontos írásait magával vinnie.

1933 február 27-én este a német birodalmi gyűlés épületében tűz ütött ki. Még aznap letartóztatták az egyik gyűjtogatót, egy van der Lubbe nevű állítólagos holland kommunisztát. Dimitrovot és még két bolgárt március 9-én tartóztatták le Berlinben azzal a formális ürüggyel, hogy Hellmer pincér, a Hitler-párt tagja, állítólag együtt látta őt Lubbéval, holott a gyűjtogatás idején Dimitrov a münchen—berlini vonaton utazott és a gyűjtogató nevét és fényképét először a német lapokban látta. Az első perctől kétségtelennek látszott, hogy a gyűjtogatás csak a kommunizmus legádázabb ellenségeinek műve lehetett, akik ezzel az aktsussal kedvező légkört akartak teremteni arra, hogy Németország munkásmozgalmát és kommunista pártját szétzúzzák.

A tárgyaláson Dimitrov az első pillanattól fogva úgy lépett fel, mint a bíróság, a fasiszta hatóságok és az egész fasiszta rendszer vádlója. „... Dimitrov elvtárs erkölcsi bátorsága mély benyomást tesz nemcsak az összes országok proletárjainak milliós tömegeire, akikhez szavai elhangzottak, de magában Németországban is, ahol a hóhérok sajtója nem képes ezt a hangot túlkiaábnálni” — írja a Pravda. Pedig a fasiszták ugyancsak kiabáltak. A könyv közli a tárgyalások menetét, melyeken Göring és Göbbels is megjelentek. Göring, mint legfőbb tanú, Dimitrov bátorsága és rendíthetetlen nyugalma feletti dühében hasztalan ordított. Hiába tanuskodott ellene Göbbels, hiába lört életére az egész gyilkos fasiszta gépezet; Dimitrov zárszavában világga kiáltotta a halhatatlan szavakat: a kerék, melyet a proletariátus forogtat, „forog és forogni fog a kommunizmus végső győzelméig!”

A Rákosi-per megjelenése után rendkívül tanulságos számunkra most Dimitrov elvtárs perének megismerése. Ha összehasonlítjuk a kettőt, megállapíthatjuk, hogy a munkásosztály nagy vezetői milyen egyforma hősiességgel vívták meg harcukat. Dimitrov pere is az egész kommunizmus pere volt az akkor uralkodó osztállyal szemben — mint Rákosi elvtársé. Ő is az egész fasiszta-kapitalista rendszernek vádlója lett védőbeszéde folyamán — mint Rákosi elvtárs, ő is minden alkalmat megragadott, hogy a kommunizmus feltartóztatathatatlanságát hirdesse a tárgyalások során — mint Rákosi elvtárs és végül őt is a Szovjetunió szabadította ki a hóhérok kezéből, mint Rákosi elvtársat.

Ha a kettőt — Dimitrov és Rákosi perét — így együtt tanulmányozzuk, érezzük, át igazán azt a felemelő hősiesség küzdelmet, amelyet a munkásosztály nagy vezetői, örök példaképeink és tanítóink vívtak és így a kettőn keresztül válik újra és újra eleven valósággá számunkra a proletár nemzetköziség.

*

SZIMONOV: Harcoló Kína.

Szikra, Budapest 1950. 156 oldal.

Szimonov nevét a magyar közönség jól ismeri. Színdarabja, az Idegen árnyék, színpadra is alkalmazott regénye a Nappalok és éjszakák, nagy sikert aratott. Szimonov egyik vezetője volt annak az irodalmi és tudományos delegációnak, mely a kínai Népköztársaságot a közelmúltban meglátogatta. A Szovjetunió irodalmi életének ez a kimagasló személyisége ezt a művét ez előtt a látogatás előtt néhány hónappal írta, amikor még délvidéken dúltak a harcok és

ő, mint tudósító járta a kínai Néphadsereg frontjait.

A felszabadító harcoknak egy aránylag kis epizódján keresztül, érzékelhetővé válik annak a háborúnak felmérhetetlen nagysága, melyet a kínai nép a kínai kommunisták vezetése alatt, több, mint két évtized óta vívott az idegen imperialisták és hazai elnyomók ellen. És ez a harc még mindig tart, mert megingathatatlan a kínai nép eltökéltsége, hogy ez a fegyveres küzdelem csak akkor fejeződhet be, ha a kínai föld utolsó röge — legyen az akár Formozában, akár Tibetben — újra egyetlen jogos tulajdonosáé, a kínai népé lesz.

A szerző kitűnő stílusban, mindvégig élénk színekkel ecseteli a kínai katona hősiességét és emberiségét legyőzött ellenségével, a hazaáruló Csang-Kaj-Sek zsoldosokkal szemben, akiket az amerikai imperialisták még mindig támogatnak s így arra kényszerítik a kínai népet, hogy fegyveres kézzel folytassa hazája megtisztítását. De ez a harc, melyet a háborús uszítók ellen vívnak, a békéért folyik. A hatalmas, szabad, demokratikus Kína, a béke erős bástyája. Az az egyszerű katona pedig, aki puskával a kezében kergeti most ki hazája utolsó rögéről a gyarmatosítókat és nép-elnyomókat, a világbéke ügyének védelmezője.

A könyvből azonban nemcsak a néphadsereg erkölcsi és katonai fölényét ismerjük meg, hanem a felszabadult kínai népet is. Azt a népet, amelynek legjobb fiaiból alakult ki évtizedek során a kínai Néphadsereg és most mindenütt tárt karccal fogadja érte harcoló fiait. Feltárul az imperializmus láncait széttrő felszabadult Kína tágas, gazdag földjén — a békés munka, az ország újjáépítésének képe, melynek építői határtalan tisztelettel és szeretettel tekintenek a szovjet földre, a szovjet nép hatalmas építő tapasztalatai felé és szilárd bennük a hit, hogy ez az ország, mely annyiszor segített már a dolgozó embereken, most is önzetlenül siet segítségükre. A Szovjetunió történetéből, tapasztalataiból tanult a kínai Néphadsereg, és ez biztosította számára a győzelmet.

Most a nép hősi vágyait kifejezve, biztos kézzel vezeti a béke és alkotás útjára Kína nagy népét Mao-Ce-Tung-gal az élen a harcokban edzett Kínai Kommunista Párt.

*

KOREA. Szikra, Budapest 1950.

68 oldal.

„Nemzetközi kérdések” címen a Szikra új, értékes sorozatot indított, melynek minden száma fontos adatot szolgáltat azok megismeréséhez. Világos képet kapunk a

füzetekből a nemzetközi munkásmozgalmak fejlődéséről, a béketábor harcáról az imperializmus ellen, a népi demokratikus országok helyzetéről, a gyarmati népek felszabadító harcáról.

F. Sabsina tanulmányában beszámol Korea népének évtizedes függetlenségi harcáról és arról a gazdasági fellendülésről, mely Észak-Korea felszabadítását nyomon követte.

Korea agrárország, lakosságának csaknem háromnegyed része mezőgazdasággal foglalkozik. A japán imperialisták 1910-ben annektálták Koreát és megkaparintották az ország kulcspozícióit, kincseit és elsősorban a földet. Reménytelen nyomorra kárhoztatták a parasztságot, amelyet hazai földbirtokosok már amúgy is tönkretettek, amikor a japán földesúr és tőkés, a koreai földesúr és uralás elnyomásának és vadállati kizsákmányolásának rendkívül bonyolult rendszerével hálózta be.

A japánok Korea földterületének felével rendelkeztek. A haszonbérlet a termés 60—80 százalékára rugott s a japánok szerint is a világ legmagasabb haszonbérlete volt. Ezenkívül 52 féle adó és szolgáltatás volt, többek között 11 féle egyenesadó.

Ez a gyarmati uralom alatt kizsákmányolt parasztság, a koreai nép felszabadításáért vívott harcban kiemelkedő szerepet játszott. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom, amely deklarálta valamennyi nemzet és faj szabadságának és egyenjogúságának elvét s Oroszország nagykitérjedési területén szétörte a nemzeti és gyarmati elnyomás láncait, felszabadította az orosz Távolkelet lakosságának koreai részét, amelynek óriási többségben nem volt földje, amelyet kíméletlenül kizsákmányoltak.

Ez készítette csatlakozásra a koreaiakat a szovjet harcához az imperializmus és fehérgárdisták ellen. 1919 után létrejöttek Koreában a munkás és parasztszervezetek, 1925-ben pedig megalakult a Kommunista Párt. A koreai partizánmozgalmakban hatvanazer fő vett részt, szoros kapcsolatban a kínai Néphadsereggel.

A szovjet csapatok évszázados feudális láncoktól és borzalmas elnyomástól szabadították meg 1945-ben Észak-Korea népét. Azóta végrehajtották a földreformot, államosították a bankokat, ipari és közlekedési vállalatokat; a munkafeltételeket munkatörvény szabályozza, a nők egyenjogúságot kaptak.

Más a helyzet a 38. szélességi fokról délre, ahol az amerikai imperialisták igyekeztek Koreát gyarmatukká, a Szovjetunió és a demokratikus Kína elleni harchoz szükséges stratégiai felvonulási területté

változtatni s ezért minden erejükkel megszilárdítják szövetségeseik: a nemzeti nagyburzsoázia és a földesurak gazdasági és politikai állásait. Az ő segítségükkel valószínűleg meg az országban a katonai terrort, a néptömegek rabszabadításának és legigazságának politikáját.

Az amerikai terrorral szemben az ellenállás nőttön-nő, állandóak a forrongások. Korea népe a japán gyarmati uralom lerázásának negyedik évfordulóját harcban ünnepli: harcol hazája békés egyesítéséért.

*

SZ. MSZTISZLAVSZKIJ:

Tavaszi madár a varjú. Regény.

Athenaeum könyvkiadó N. V.

338 oldal.

Kitűnő fordításban jelent meg ez a mindvégig érdekfeszítő, forradalmi romantikával átszőtt regény, mely az 1905-ös forradalom előtti évekbe viszi az olvasót.

Varjú — ez volt N. E. Baumannak, a régi bolsevik gárda egyik legragyonzóbb alakjának fedőneve. 1902-ben visszatért a svájci emigrációból, hogy illegálisan, más-más fedőnév alatt szervezze az orosz munkásságot a cárizmus viszonyai között. A regény folyamán szinte az olvasó szeme előtt fejlődik ki és izmosodik a Lenin vezette Bolsevik Párt. „Varjú” életének és földalatti forradalmi munkájának számtalan érdekes epizódja olvad itt össze olyan regénnyé, amely feltárja az orosz munkásság akkori helyzetét, bepillantást nyújt a bolsevik gárda fáradhatatlan felvilágosító és szervező munkájába és így egyben tanít és szórakoztat.

Csődalatos az a forradalmi optimizmus, amely a legnehezebb viszonyok, a legsúlyosabb elnyomás közepette, börtönben vagy menekülve, minden helyzetben töretlen erővel árad a bolsevik forradalmáregész lényéből. A könyv minden sorából sugárzik a munkásosztály erejébe vetett rendíthetetlen bizalom és a végső győzelembe vetett hit.

Varjú, aki a bolsevik lobogó alá gyűjtötte Moszkva és környékének munkásságát, nem érhetette meg a végső győzelmet. Áruló keze oltotta ki fiatal, harcoss életét. Ösödök óta áll Moszkva, de nem látott még olyan temetést, amelyet Baumannak rendezett a moszkvai proletariátus.

Tizenkét évvel később, a nagy októberi forradalom napjaiban, az ő sírhantja mellől dördült el az első lövés: innen lőttek először a fegyveres munkásosztagok az ellenforradalom fehérgárdistáira.